

ZOMBORY KLÁRA

Liu Zhenyun

Liu Zhenyun (Liu Csen-jün) (1958–) a 80-as évek közepén újjáéledő kínai irodalom egyik erőteljes irányzatának – „neorealizmus” – meghatározó alakja, hazájának ismert és népszerű írója. Neve mára összefonódott több nagy sikerű filmmel és tévésorozattal, amelyeket a neves kínai rendezővel, Feng Xiaoganggal közösen jegyez.

1958-ban született egy kis hegyi faluban, Yanjin járásban, Henan tartományban. Gyerekkora egybeesett a „kulturális forradalom” káoszának az időszakával. Nélkülözések közepette nőtt fel, és ezért gyerekkorában arról álmodott, hogy szakács, operaénekes vagy vidéki tanító lesz belőle. Végül 15 éves korában (1973) belép a Népi Felszabadító Hadseregbe – öt évet tölt a Góbi-sivatagban –, ahol egyik társa biztatására írni kezd. 1978-ban leszerel, s rövid ideig tanárként dolgozik, majd a tartományban a legjobb eredménnyel felvételt nyer a neves Pekingi Egyetem irodalom szakára. Bár már az egyetemi lapban is jelennek meg írásai, az igazi áttörést az 1982-ben publikált *Egy városka: Tapu* hozza meg számára. Jelenleg íróként, forgatókönyvíróként és újságíróként dolgozik, valamint kreatív írást tanít. 2011-ben – Mo Yan *Békák* (Noran Libro, 2014) című regényével egy évben – az *Egy mondat tízezerrel ér fel* regényével elnyerte a Kínában legrangosabbnak számító Mao Dun-díjat.

Korai íásaiban (*Egy városka: Tapu*, *A kishivatalnok*, *Linék hétköznapjai* – In: *Nők egy fedél alatt – Mai kínai kisregények*, Európa, 2003 –, *A hivatal útvesszői* stb.) saját személyes tapasztalatait és élményeit dolgozza fel, s figyelme teljes egészében a „kisember”, az „átlagember” felé fordul. A hétköznapi bosszúságok miatt felőrlődő, otthon és a munkahelyén egyaránt frusztrálódó, minden tekintetben előrelépni képtelen hétköznapi emberekről szólnak az írásai, a „kulturális forradalom” kollektív traumáját az emberek küszködésén, nehézségein keresztül kelti életre az „új korszak”, a „nyitáspolitikai” korai éveiben. A 90-es évektől leginkább regényei jelentek meg, amelyek közül többet megfilmesítettek. 1995-ben mutatták be a két kisregényének – *Linék hétköznapjai* és *A hivatal útvesszői* – „összeolvasztásából” készült tévésorozatot, amelyet több másik mozifilm és tévésorozat követett (*Mobiltelefon, 1942, Liu Yuejin a nevem* stb.). Jelen számban közölt regényének is készül a moziváltozata, amelyet a tervek szerint még az idén bemutatnak.

Az alább közölt részlet Liu Zhenyun legtöbb idegen nyelvre lefordított regényéből származik, amelynek címe szó szerinti fordításban *Én nem vagyok Pan Jinlian*, szabad fordításban *Én nem vagyok feslett/kurva/a végzet asszonya*. A regény többek között angolul, franciául, olaszul, oroszul, csehül, svédül, hollandul, arabul, koreaiul stb. olvasható már, s a közeljövőben jelenik meg a Geopen Könyvkiadónál magyarul.

A regény az „egykepolitika” kijátszásának alaphelyzetéből indul ki, de míg a *Békák* a Nobel-díjas Mo Yantól végig a kínai társadalmat alapjában meghatározó egykepolitika kérdéskörét járja körül, addig Liu Zhenyun írása sokkal inkább az államgépezet és a bürokrácia bemutatására és bírálatára helyezi a hangsúlyt. A közölt részlet az alapszituációt villantja fel, amelynek következtében a főhősnő, Li Xuelian – miután felhagy hirtelen gondolatával, miszerint meggyilkolja vagy meggyilkoltatja a férjét/ex-férjét, Qin Yuhet –, elindul a bürokrácia és a hivatalok átláthatatlan és zsákutcákkal teli labirintusában, hogy vélt vagy valós igazát a törvény által is elismertesse.

A címben szereplő Pan Jinlian, a klasszikus kínai irodalom egyik legismertebb negatív hősnője, a *Szép asszonyok egy gazdag házban* és a *Vízparti történet* című regényekben egyaránt felbukkan az urát a szeretőjével közösen meggyilkoló „végzet asszonya”, aki a saját végzetét sem kerülheti el. A kínai kultúrában Pan Jinliant a bordélyok és a prostituáltak védelmezőjének tartják. A regényben a férj, Qin Yuhe nevezi Li Xueliant Pan Jinliannek, ami tulajdonképpen a „lekurvázással” ér fel, s ez természetesen csak további motivációt szolgáltat az amúgy is meglehetősen eltökélt asszonynak, hogy folytassa küzdelmét.

Balladai történetfonás, szavak, szókapcsolatok, események ritmikus, már-már abszurd ismétlődése, valamint a humor legkülönbözőbb megnyilvánulásai – a totális faviccektől a kifinomult szatíráig keresztül a fekete humorig –, talán ezekkel jellemezhető leginkább Liu Zhenyun groteszk regénye, amelyből egy hatalmas „birodalom” bürokratikus gépezetének kisebb-nagyobb „fogaskerekei”, a káderek és a hivatalnokok világa, és annak kritikája bontakozik ki, valamint betekintést enged a mű az átlag kínai kisember életébe, mindennapjaiba is.

Tubákos flakon
peóniadíszítéssel,
kék-fehér porcelán